

I

NATHALIE WAS BLIJ DAT ZE DE LAATSTE THRILLER VAN JOHN Sandford in haar tas had gestopt, anders was ze krankzinnig geworden van het monotone gezwiep van de wissers en het sissen van de banden en vooral van de robot aan het stuur. Ze raakte zo verdiept in de capriolen van Virgil Flowers dat ze niet eens merkte waar of wanneer ze de snelweg verlieten. Toen ze eindelijk uit het zijraam keek zag ze een wereld van doorweekte weilanden en koeien die droevig bij elkaar stonden met hun achterste naar de regen. Daarna kwamen er sombere boslanen met halfverborgen villa's. Een deprimerende dinsdag in mei. De regen zou te verdragen zijn geweest als ze voorin had kunnen zitten bij een normale chauffeur, die je zoals elke normale chauffeur de oren van het hoofd kletste met anekdotes of de geschiedenis van z'n leven. Deze oester weigerde de hele rit om ook maar een woord met haar te wisselen, alsof het besturen van de Mercedes een metafysisch probleem was dat hij opgelost moest zien te krijgen voordat ze hun bestemming bereikten.

Waar dat ook mocht zijn.

Ze keek naar de rug van de chauffeur, een forse man met harde kaken, bokstersneus, een stugge borstel van zwart en grijs op z'n schedel, dito snor, donkere ogen. Hij droeg een soort

uniform van grijze katoen en zijn complete tekst omvatte twee afgemeten regels: 'Mijn naam is Klink. Ik breng u naar meneer Holding.' Vervolgens smoorde hij haar vriendelijke impuls om naast hem te komen zitten in de kiem door zwijgend het achterportier voor haar open te houden.

Volgens haar agent was Holding een zakenman, die foto's van haar had gezien en haar wilde inhuren voor een acteerkusje. 'Ik ben blij dat ik wat voor je heb,' had Paul Meyer gezegd. 'Zet je beste beentje voor, maak er een goeie auditie van.'

Enfin.

Het adres was een oud pand aan het Ondiep. Iemand wees haar de weg naar een kantoor op de tweede verdieping. De enige persoon die ze daar aantrof was een goedgeklede heer van in de vijftig. 'Ik ben Nathalie Vermeer, mijn agent...'

Ze was nogal geschrokken toen de man terstond in een soort verrukte extase raakte. Hij spreidde zijn armen en riep: 'Precies! Het echt is nog beter dan de foto. Ik ben blij dat u dit karweitje voor ons wilt opknappen. Mevrouw, juffrouw?'

'Nathalie,' stamelde ze. *Een karweitje?*

'Mooi. Zeg maar Rob. Mijn secretaris heeft een vrije dag dus ik zorg zelf voor de koffie.'

Nathalie zag spookbeelden van seks en verwickelingen toen *Zeg maar Rob* verklaarde dat hij haar speciaal had uitgekozen omdat ze als twee druppels water op zijn vrouw leek. Hij kon blijkbaar gedachten lezen, want hij begon direct te grinniken. Het enige wat hij van haar verlangde was hulp bij een simpele administratieve kwestie.

Holding was een doorgewinterde charmeur, maar hij leek oprecht belang te stellen in haar beroep en haar persoon. Hij had boeken gelezen en wist van theater. In zijn nogal ouderwetse kantoor stonden twee middeleeuwse heiligenbeelden, een Friese klok, koperen vizels, Chinees porselein en een Japanse lakkast. Hij vertelde dat hij allerlei zaken deed, maar dat zijn hart lag bij de handel in kunst en antiek. Nathalie vond hem een beetje op Sean Connery lijken, niet die van de ergerlij-

ke Louis Vuitton-reclames, maar de weemoedige romanticus uit bijvoorbeeld *Entrapment*. Ze voelde zich steeds meer op haar gemak, en toen ze afscheid van hem nam kon ze zich goed voorstellen dat een twintig jaar jongere en blijkbaar rijke dame verliefd op hem was geraakt en met hem was getrouwd.

Een simpel klusje, voor vijfduizend euro. Ze had niet lang gearzeld.

Ze reden door weer zo'n boslaan en langs een met klimop overdekte muur toen de robot eindelijk vaart minderde en de Mercedes naar een smeedijzeren hek draaide. De klimop was van weerskanten over de pilaren en tussen de tralies gewoerd. Klink stapte uit, liep naar het hek en begon de helften open te duwen.

Nathalie liet haar portierraam zakken. Ze rook natte dennen. Het hek piepte en knarste als in een griezelfilm.

Ze had op de stem geoefend, maniertjes en bewegingen bestudeerd van een videoband, en eindeloos geoefend op de handtekening van Helena Holding-Verstraete.

Dat laatste voelde verkeerd aan, maar Holding liet haar een brief uit Afrika lezen, waarin zijn vrouw hem schreef dat ze niet van plan was om voor zo'n onnozele verklaring naar Europa te komen vliegen en dat hij maar een andere oplossing moest bedenken.

'Een verklaring van wat?' had Nathalie gevraagd.

'Een attestatie de vita. Heleen krijgt de erfenis van haar vader in termijnen, maar de Belgische notaris moet elk jaar vaststellen dat ze nog leeft, anders gaat alles naar een verre neef.'

'Dat kan ze toch op een consulaat of ambassade doen?'

'Niet volgens de termen van het testament.'

De brief was niet gedateerd, maar op de envelop zat een stempel van drie weken geleden. Dat stelde haar gerust. Als Heleen Holding-Verstraete niet leefde, kon ze geen brieven uit Ethiopië schrijven.

'Die notaris zal haar kennen,' had ze opgemerkt.

'Zeker, maar de notaris is te oud om hierheen te rijden, en jij

kunt dit jaar niet naar hem toe, je bent van je paard gevallen en hebt je enkel gebroken. Hij stuurt een assistent. Die kan haar misschien ooit in dat kantoor hebben gezien, maar de enige met wie ze daar spreekt is de oude notaris. Kinderspel voor een actrice. Je agent gaf hoog over je op.'

Het bleef een raar verhaal, maar vijfduizend euro was meer dan ze tot dusver had verdiend als barjuffrouw in een soap, wassende moeder in een commercial, of politieagente met twee regels tekst in een tv-serie. Paul Meyer zou haar altijd zijn topactrice noemen als hij het idee kreeg dat z'n twintig procent meer kon worden dan een paar honderd euro, maar Nathalie maakte zich al geruime tijd geen illusies meer. Een actrice die op haar dertigste nog door de stad kon wandelen zonder boulevardpers op haar hielen kon maar beter pakken wat op haar weg kwam.

De chauffeur liet het hek open. Ze reden door een schaduw-tunnel van oude beuken, die uitliep op een grote fontein met een groen uitgeslagen beeld van een dame met een waterkruik op haar schouder. Er kwam geen water uit de kruik. Het hoekige huis erachter was imposant maar verwaarloosd, met verweerde luiken en barsten in het grauwe pleisterwerk. Een poot van de inrit verdween links om het huis heen, misschien naar een garage of een andere toegang, of voor de leveranties aan de achterdeur.

De Mercedes stopte voor de voordeur. De motor bleef lopen terwijl Klink uitstapte en z'n zwarte paraplu opende. Motregen vertroebelde de voorruit. Ze rook verregend gras en oude modder. Niets bewoog, er was geen enkel geluid, geen vogels, geen verkeer, een dode planeet.

Klink hield de paraplu boven haar hoofd. De voordeur ging open en Helling verwelkomde haar met een brede glimlach. 'Nathalie! Je bent prachtig op tijd.'

Ze haastte zich naar hem toe, drukte zijn hand. De chauffeur keerde zonder iets te zeggen terug naar de auto, en Helling sloot de voordeur. Ze stond in een marmeren hal met oude por-

tretten, donkere deuren, een gang met rode loper, brede trap. Het enige wat er niet thuishoorde was de goedkope Chinese papieren bol waar minstens een kristallen kroonluchter zou moeten hangen. Ze rook stof, vocht, alles was akelig stil. Helling merkte haar aarzelings.

‘Plankenkoorts?’

‘Altijd, voor een première.’ De grap klonk even hol als het huis.

Helling ging haar voor de trap op en bracht haar in een slaapkamer. Een donkere pruik en een blauwe jurk lagen op het bed. De Heleen van de video’s droeg dat soort jurken. Het bed was keurig opgemaakt, en de kamer zag eruit alsof hij onlangs was gebruikt, of nog werd gebruikt. De deur naar een badkamer stond open.

Helling glimlachte. ‘Maak je geen zorgen, het is maar een klerk,’ zei hij. ‘Je zult zien dat het niks voorstelt. Vijf minuten en een handtekening. Laat je tas maar hier.’

Hij liet haar alleen en ze kledde zich om. De jurk was klassiek en sexy, hij paste precies. In de badkamer schikte ze de pruik over haar korte kapsel. De pruik was een tint donkerder dan haar eigen donkerbruine haar, met nogal ouderwetse krullen tot op de schouders. Hij zat alsof hij voor haar was gemaakt. Hoe kwam hij eraan? Had hij dit vaker gedaan? Ze onderdrukte haar twijfels. Ze kon er alleen maar mee doorgaan.

Op de wastafel lagen opmaakspullen. De vrouw op de video gebruikte weinig make-up. Nathalie knikte naar haar vreemde krullen en stiftte haar lippen. Toen ze een vleugje oogschaduw aanbracht hoorde ze een zacht geluid. Het klonk alsof iemand over een muur veegde, of papier gladstreek op een bureau. Toen hield het op.

Nathalie fronste naar de Heleen Helling in de spiegel. Het geluid zat haar dwars. Voor zover ze wist was de chauffeur weggereden en waren zij en Helling alleen in het huis. Helling was naar beneden gegaan.

Spoken. Het huis was er oud en theatraal genoeg voor.

Ze beet op haar lippen en liep de slaapkamer in, stapte naast het bed, legde haar oor tegen het behang en luisterde. Even bleef het stil, toen kwam het terug. Van dichtbij klonk het alsof er iemand heen en weer veegde over de muur. Ze legde haar hand op het behang. Het geluid stopte en ze had het rare idee dat het precies was gestopt waar haar hand was. Ze verbeelde zich dat ze iets voelde. Warmte. Iemand, in de kamer ernaast. Alle acteurs zijn bijgelovig, dacht ze.

Ze verliet de kamer, sloot de deur. Het huis gonsde van de stilte. Misschien was het gaan waaien en veegde de wind een gordijn over een vensterbank. Een open raam? Heding was beneden. Heleen Heding-Verstraete in Afrika.

Ze keek naar de volgende deur, wilde erheen, maar draaide zich om toen ze geluid op de trap hoorde. Heding bleef staan en staarde haar aan, een eigenaardige uitdrukking op zijn gezicht.

Nathalie liep naar hem toe. ‘Ik verdwaal hier.’

‘Heleen,’ zei Heding. Zijn stem klonk vreemd.

Wat maakt het uit, voor een notarisklerk uit België, wat voor jurk Heleen draagt? dacht Nathalie.

‘Is het goed?’ vroeg ze nerveus.

Ze deinsde onwillekeurig terug toen ze zijn vingers op de huid onder haar hals voelde, maar hij maakte alleen maar twee knopen los en verwijdde het décolleté van de jurk. ‘Als ze hier naar kunnen kijken, letten ze minder op het gezicht.’ Hij klonk weer normaal, zakelijk.

Ze? Misschien bedoelde hij mannen in het algemeen. Nathalie liep achter hem aan de trap af en de gang in, over de rode loper. Hij opende een deur.

‘Hier woon je,’ zei Heding. Hij keek op zijn horloge. ‘We zijn mooi op tijd, je hebt een kwartier om je voor te bereiden.’

‘Moet ik die meneer koffie aanbieden?’

‘Ik zorg overal voor.’ Heding gebaarde haar naar binnen en deed de deur achter haar dicht.

De kamer stond vol oude meubels. Iemand had gestoft en schoongemaakt, het rook naar boenwas en er kwam een vage lucht van spiritus van de gewassen ramen. Er waren tekenen van bewoning: een krant, tijdschriften, een vaas met gele rozen, een ingelijste foto van Heleen Holding, een aardewerk schaal met walnoten en sinaasappels, een telefoontoestel op het schrijfblad van een geopend rolbureau. Geen waardevol antiek, oude spullen en alles leek opzettelijk gearrangeerd. Nathalie wist hoe decors eruitzagen. Dit leek op een simpel decor voor een klassiek toneelstuk, Molière, Ibsen. De kamer moest op de zijkant liggen, want de grote ramen keken uit op verwilderd gazon, struiken en bos. Het bos was stil, groen en roerloos. Er stond geen zuchtje wind.

Misschien moest ze aan haar rol werken. Heleen Holding worden, in haar doodstille spookhuis, een zelfbewuste erfgename, in plaats van Nathalie Vermeer de onontdekte actrice, die als ze haar zenuwen niet in bedwang kreeg een verklaring dat ze nog leefde ging ondertekenen met een hand die zo beefde dat zelfs de meest onnozele notarisklerk argwaan zou krijgen. Licht geïrriteerd, losjes, een tikje tipsy. Kunnen we dit snel afwerken? Ik heb meer te doen. De hartelijke groeten aan de notaris.

Er stonden glazen in het dressoir, twee kastjes eronder waren leeg, maar achter het derde deurtje vond ze een fles met een bodem cognac, een andere halfvol oude port. Ze nam de portfles. Hij zat onder het stof. Ze bukte zich, tilde de zoom van de jurk op en veegde de fles en daarna haar vingers schoon aan de binnenkant van de blauwe jurk. Ze schonk port in een glas en liep ermee naar het rolbureau. De stoel leek iets uit een tweedehands winkel en het donkere leer kraakte toen ze ging zitten. Ze nam een voorzichtig slokje. De port smaakte oud en stoffig, maar hij maakte haar warm en minder nerveus.

Heleen Holding aan een leeg bureau. Misschien moest ze een van die zorgvuldig op de salontafel uitgestalde tijdschriften nemen, een telefoongesprek voeren, een brief schrijven.

Nathalie trok een laatje open. Er lag een goedkope balpen in en een roodbeklede koker met een roze damesbril. Heleens leesbril misschien. Ze hield hem voor haar ogen. De glazen leken niet of nauwelijks geslepen, ze kon er goed doorheen kijken. Een actrice zou hem graag gebruiken, een prop om de aandacht af te leiden van matig acteerwerk.

Ze legde de bril op het schrijfblad en doorzocht de rest van het bureau. Het enige wat ze vond was een oud boekje met een harde zwarte kaft, de vergulde letters op de rug zo versleten dat ze onleesbaar waren geworden. Ze sloeg het open. Reuben Fine. *De achtergrond van de schaakopeningen*. Vertaald door S.H. van Groningen. Uitgeverij Keesing, Amsterdam, opgericht 1911.

Er was een 'Voorrede' van Reuben Fine, gedateerd 8 Mei 1943, Washington D.C.

Iemand heeft eens gezegd dat ideeën wapens zijn. Dat gaat voor schaak zeker op.

Ze hoorde een auto, niet luid, aan de andere kant van het huis. Daarna een portier dat werd dichtgeslagen, en even later een tweede. Ze?

Heleen Helling-Verstraete, bladerend in een schaakboek, in haar dagelijkse decor. De Lasker verdediging. Openingen met de D-pion. Tussen de pagina's 30 en 31 van het boek zat een vergeeld velletje papier, een afgescheurd kalenderblaadje. Er stond geen jaartal op, maar de datum was dinsdag 7 maart en er stond tekst onder.

De Zondag is nergens zo zondags als 's zondags in Den Haag. Soms is de Haagse Zondag als Zondag zó zondags dat het maandag nog altijd een beetje Zondag is, in Den Haag.

Koot, dinsdag.

Een andere dinsdag en het leek nogal flauwekul; Nathalie kon zich moeilijk voorstellen dat de tekst voor Heleen Helling of

wie dan ook genoeg had betekend om in een schaakboek te bewaren. Als het al Heleens boek was, en niet iets wat vergeten in het bureau lag toen ze het als decorstuk het huis in droegen. Misschien kwam alles wat hier stond uit een magazijn waar Helling de attributen van z'n favoriete activiteit opsloeg, de handel in antiek.

Ze had geen reden om het kalenderblaadje achterover te drukken, hoogstens een impuls van verzet; iets doen of hebben wat afweek van wat anderen voor haar gepland hadden. Ze droeg de jurk van iemand anders, ze zat in een onbekend vertrek met niets van zichzelf, behalve haar slijpe, de bh en haar lichaam. Ze zag tekst op de achterkant toen ze het velletje in vierenvouwde, maar ze hoorde stemmen in de gang en stopte het snel onder de jurk, in haar bh.

Nathalie nam nog een slokje van de stoffige port, zette de roze bril op en verdiepte zich in het diagram op de openliggende pagina. *De Beste verdediging voor Zwart in de Spaanse partij*, stand na 5: 0-0. Haar vader had haar leren schaken. Haar hersens op iets anders. Ze had zwart. Wit had kort gerokeerd, ze zag dat ze haar lopers actief moest zien te krijgen en haar koningspion op e5 verdedigen. Net toen ze besloot dat de D-pion een stap naar voren moest, werd de deur geopend.

'Je bezoek uit België,' zei Helling.

Nathalie zette de bril op haar neus en keek verveeld over de roze rand. Helling liet een blonde jongeman binnen, hij was mager en had een zwarte aktetas onder de arm. Klink volgde, hij sloot de deur en bleef daar met effen gezicht staan, terwijl Helling en de jongeman door de kamer kwamen en naast het rolbureau stilhielden. Helling fronste naar het portglas.

De jongeman stak zijn hand uit. 'Dag mevrouw,' zei hij met hoge stem. 'Ik ben Joris de Decker, namens notaris Govaert.'

Nathalie schoof het schaakboek open en wel in het vakje tegen de achterwand van het bureau, nam de bril van haar neus en stond op. 'Het spijt me dat u hier helemaal voor uit België moest komen.'